

**Státní závěrečná zkouška z magisterského oboru
MEDIÁLNÍ STUDIA
(dvouoborová)
pro akademický rok 2014/2015**

SZZk se skládá ze dvou hlavních částí:

A. Obhajoby diplomové práce*,

B. Zkoušky z níže uvedených předmětů.

Předměty ústní SZZk dvouoborového studia jsou vymezeny dvěma základními okruhy, z nichž jeden je povinný (okruhy vycházejí z povinných kursů) a ve druhém si student volí dle své profilace a absolvovaných předmětů (v rámci povinně volitelných kursů):

- 1. *Teorie a analytické přístupy v mediálních studiích***
(témata jsou pokryta kursy *Mediální studia 1, Mediální studia 2, Metody a techniky výzkumu v sociálních vědách, Filosofie médií, Sémiotika médií*)
- 2. *Teoreticko-analytická profilace a kontexty činnosti médií***
(obsahem jsou témata dle nabízených profilací: *kulturální kontext mediální produkce, interpretace mediální komunikace, analýzy mediálních sdělení, audiovizuální a nová média, genderová optika studia médií, dějiny médií*; u tohoto okruhu je struktura kursů dána volbou studenta a skladbou jím absolvovaných předmětů)

ad A) SZZk začíná veřejnou obhajobou diplomové práce. Aby student mohl přistoupit k druhé části zkoušky z oboru Mediální studia musí nejprve obhájit předloženou diplomovou práci*.

Průběh obhajoby:

- 1) Student představí svou práci, její předmět, metodiku a klíčová zjištění (v rozsahu cca 10 min); jde-li o práci obsahující výzkum, musí být u obhajoby komisi přiložena (být k dispozici) i veškerá dokumentace výzkumu;
- 2) Hodnocení vedoucího práce;
- 3) Hodnocení oponenta;
- 4) Reakce studenta na posudky;
- 5) Diskuse (student reaguje na otázky členů komise a přítomných);
- 6) Porada komise o zhodnocení práce (za nepřítomnosti studenta a veřejnosti);
- 7) Zveřejnění hodnocení práce.

Celková délka obhajoby je cca 30 minut. Obhajoba diplomové práce je veřejná (kromě části 6).

ad B) Zkouška začíná písemnou a pokračuje ústní částí.

Ba) Písemná část

K písemné části student přistupuje po úspěšné obhajobě diplomové práce.*

Student vypracovává odpovědi na 10 otázek, které pokrývají okruh **1** (*Teorie a analytické přístupy v mediálních studiích*) po dobu max. 60 minut.

* Je-li student diplomatem oboru Mediální studia.

Písemná část je hodnocena členy komise bodováním. Ke splnění této části zkoušky je třeba dosáhnout minimálně 35 bodů (z 50 možných, tj. 70%).

Pokud student neuspěje u písemné části SZZk, nemůže pokračovat ústní částí SZZk a musí celou druhou část SZZk (B) absolvovat v dalším termínu.

Bb) Ústní zkouška

K ústní zkoušce student přistupuje až po té, co obhájil svou diplomovou práci* a prospěl u písemné části SZZk.

Předměty ústní části SZZk jsou vymezeny uvedenými dvěma skupinami okruhů, z nichž jeden je povinná (*Teoretické a analytické přístupy v mediálních studiích*) a ve druhém (*Teoreticko-analytická profilace a kontexty činnosti médií*) si student volí podle své profilace a absolvovaných předmětů:

- Z (1.) skupiny okruhů si student vylosuje **dvě témata** (z aktuálních okruhů zveřejněných na webových stránkách katedry), ze kterých bude zkoušen.

K této části zkoušky je student **povinen předložit seznam odborné literatury**, kterou v průběhu studia nastudoval a z níž se na SZZk připravoval (literatura uvedená na seznamu může být využita při specifikaci vylosovaných otázek; k seznamu může být rovněž přihlédnuto při pokládání doplňujících otázek, které se mohou týkat v seznamu uvedených položek).

Seznam literatury je nutno odevzdat ve třech exemplářích (s plným jménem a podpisem) na sekretariát katedry nejméně 3 pracovní dny před termínem konání SZZk. Seznam literatury by měl obsahovat nejméně 20 položek, mezi něž se nezahrnují texty učebnicového typu. V seznamu by měla být uvedena minimálně polovina titulů, které byly v předmětech typu A (viz seznam výše) deklarovány jako povinná literatura. Uvedení titulu v seznamu literatury je chápáno jako čestné prohlášení, že student daný titul prostudoval a je kompetentní referovat o jeho obsahu u zkoušky.

- V okruhu 2 si student vybere jednu ze specializací/profilací (*kulturální kontext mediální produkce, interpretace mediální komunikace, analýzy mediálních sdělení, audiovizuální a nová média, genderová optika studia médií, dějiny médií*) a tu uvede na přihlášce ke SZZk spolu s alespoň 10 tituly k danému tématu, které budou předmětem/rámcem další diskuse.

Znalost dané problematiky student demonstruje souvislou **prezentací** zvoleného tématu v délce cca 10 minut (lze využít i prezentaci v .ppt). Student může využít materiály vztahující se k jeho diplomové práci, obsahem prezentace nemůže být (prezentace) diplomové práce. V následné diskusi nad tématem student musí prokázat svoji znalost zvoleného tématu i širší specializace, do níž téma náleží. Otázky mu mohou klást všichni členové komise.

Každá část SZZk je hodnocena samostatnou známkou. Pokud student neuspěje u některé z částí ústní zkoušky, musí podle SZŘ FF UP tuto část SZZk opakovat.

Zkouška probíhá v uvedeném pořadí zkoušených částí.

Celková délka ústní zkoušky je cca 45 minut.

* Je-li student diplomatem oboru Mediální studia.

Všechny uvedené podklady k přípravě k SZZk mají charakter **okruhů** – nejedná se o konkrétní otázky, které budou u SZZk položeny. Otázky budou studentovi kladeny zkoušejícími a student na ně musí být schopen reagovat na základě přípravy, a prokázat tak orientaci ve studovaném oboru.

1. TEORIE A ANALYTICKÉ PŘÍSTUPY V MEDIÁLNÍCH STUDIÍCH

Student si vylosuje dva z okruhů, z nichž bude zkoušen (jeden ze skupiny okruhů 1–13, druhý ze skupiny okruhů 14–22):

- 1.1. **Studium médií a mediální studia** (historický vývoj oboru, oblasti zájmu, interdisciplinarita, multiparadigmatičnost; teorie masové komunikace)
- 1.2. **Mediální komunikace a komunikační modely** (S-R modely, model Shannona a Weavera, matematická teorie komunikace, model Osgooda a Schramma, spirálový model komunikace, Newcombův model komunikace, model Westleyho a MacLeana, rituálový model komunikace, Hallův model kódování a dekodování).
- 1.3. **Funkcionální pojetí médií.**
- 1.4. **Kritické teorie médií** (Frankfurtská škola: kulturní průmysl, Benjamin, Adorno, Marcuse, Habermas; Althusser, Gramsci).
- 1.5. **Masová versus populární kultura** (midcult, mascult, Macdonald, Eco, Fiske).
- 1.6. **Výzkum účinků masových médií** (procesuální přístupy, teorie konsonance a disonance, dvoustupňová komunikace + teorie názorových vůdců, Lasswell, Lazarsfeld, Katz, teorie užití a uspokojení, spirála mlčení, teorie agenda setting, kultivační analýza, Noell-Neumannová, GUMG)
- 1.7. **Dav, masa, veřejnost, publika** (konceptualizace pojmů, jejich vzájemný vztah a historický vývoj; LeBon, Blumer, Habermas, McQuail; výzkumy příjemců mediálních sdělení a jejich konceptualizace, etnografický výzkum publika).
- 1.8. **Birminghamská škola** (mediální studia jako kritika ideologie, Hall, Morley, McRobbie, Fiske, Hartley).
- 1.9. **Mediocentrické pojetí společnosti** (Torontská škola, Innis, McLuhan, „Medium is the message“ a další koncepty; současníci mediocentrického pojetí médií)
- 1.10. **Mediální konstrukce reality, teorie reprezentace** (sociální konstrukce reality, Schulz, Hall, radikální konstruktivistické pojetí).
- 1.11. **Zpravodajský diskurs** (analýza mediálních sdělení, teorie zpravodajských hodnot, teorie gatekeepers).
- 1.12. **Gender a média** (feministická kritika médií; gender v mediálních organizacích, obsazích a publikách; Radway, McRobbie, Ang, Wolf).
- 1.13. **Nová média** (charakteristiky tzv. nových médií; teorie společnosti: informační, síťová, vzdělanostní, participativní ad.)
- 1.14. **Obraz, písmo a technický obraz** (médiu v teoriích V. Flussera a P. Virilia: médium a skutečnost, médium a dějiny, médium a poznání, mediální revoluce aj.).
- 1.15. **Znak jako médium** (znak v sémiologii a v sémiotice; mediace významu a smyslu: různé přístupy a jejich představitelé; problémy konotace/denotace a extenze/intenze v mediaci).
- 1.16. **Médium a rychlost** (médiu v teoriích M. Castellse a P. Virilia: ontologické konsekvence – změny v pojetí skutečnosti; epistemologické konsekvence – změny v poznávání skutečnosti).
- 1.17. **Řeč a písmo jako média** (problémy řečové a písmové mediace v teoriích H. Innise, J. Derridy, N. Luhmanna a filosofů řeči/jazyka – řeč, písmo a dějiny; řeč, písmo a společenství; řeč, písmo a svoboda aj.).

- 1.18. **Multimedialita a intertextualita** (synergické působení *nových médií* v teoriích J. Baudrillarda, M. Castellse, J. Derridy, V. Flussera: reprezentace/prezentace reality, konstrukce/dekonstrukce reality, hyperrealita, simulace aj.).
- 1.19. **Základní principy empirické vědy a metodologické koncepty** (vědecké paradigma, revoluce ve vědě, falzifikacionismus, sofistikovaný falzifikacionismus, vědecký anarchismus, výzkumné programy, protokolární věty, rozdíl věd přírodních a sociálních /a humanitních/).
- 1.20. **Základní techniky sběru a analýzy dat** (kvantitativní a kvalitativní metody, jednotlivé techniky těchto větví a jejich využití v mediálních studiích; specifické metody mediálních studií: obsahová analýza, focus group, diskursivní analýza)
- 1.21. **Schéma empirického výzkumu** (indukce a dedukce, kvalitativní a kvantitativní přístup k poznávání reality, survey, proměnná, znak, indikátor, validita a reliabilita).
- 1.22. **Cílová populace a výzkumný vzorek** (odlišnost výběru respondentů v kvalitativním a kvantitativním výzkumu, výběrový a základní soubor, reprezentativita).

Doporučená literatura:

- BARTHES, R.: *Mytologie*. Praha: Doplněk 2005.
- BARTHES, R.: *Nulový stupeň rukopisu*. Praha: Československý spisovatel 1967.
- BAUDRILLARD, J.: *Dokonalý zločin*. Olomouc: Periplum 2001.
- BAUDRILLARD, J.: *Rozhovory s Baudrillardem*. Olomouc: Votobia 1997.
- BAUDRILLARD, J.: *Selected Writings*. Cambridge: Polity Press 1988.
- BENJAMIN, W.: „Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti.“ In: *Dílo a jeho zdroj*. Praha: Odeon 1984, s. 16–47.
- BERGER, P. – LUCKMANN, T.: *Sociální konstrukce reality*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury 1999.
- BINKOVÁ, P.: „Feministická perspektiva v mediálních studiích.“ In *Revue pro media*. 2004. on-line Dostupné z: http://fss.muni.cz/rpm/Revue/Revue09/archiv_09.htm.
- CASTELLS, M.: *The Information Age. Economy, Society and Culture: The Rise of Network Society*. Cambridge, Mass.: Blackwell 2000.
- CASTELLS, M.: *The Rise of Network Society*. Cambridge, Mass.: Blackwell 2000.
- DEFLEUR, M. L. – BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ, S.: *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum 1996.
- DERRIDA, J.: *Gramatologie*. Bratislava: Archa 1999.
- DERRIDA, J.: *Struktura, znak a hra v diskursu věd o člověku*. In týž: *Texty k dekonstrukci*. Bratislava: Archa 1993, s. 177–195.
- ECO, U.: *Meze interpretace*. Praha: Karolinum 2004.
- ECO, U.: *Skeptikové a těšitelé*. Praha: Argo 2007.
- ECO, U.: *Teorie sémiotiky*. Praha: Argo 2009.
- FAY, B.: *Současná filozofie sociálních věd*. Praha: Slon 2002.
- FISKE, J. – HARTLEY, J.: *Reading Television*. London: Routledge 1996.
- FISKE, J.: *Introduction to Communication Studies*. Routledge: London 1995.
- FLUSSER, V.: *Do universa technických obrazů*. Praha: OSVU 2001.
- FLUSSER, V.: *Za filozofii fotografie*. Praha: Hynek 1994.
- FREEDMAN, D.: „Internet Transformations. "Old" media resilience in the "new media" revolution“ in CURRAN, J. – MORLEY, D. *Media and Cultural Theory*, Routledge, 2006.
- GALTUNG, J. – ROUGEVOVÁ, M.: „Structuring and selecting news.“ In COHEN, S. – YOUNG, J. (eds.): *The manufacture of news*. London: Sage 1973.
- GREIMAS, A. J. – COURTÉS, J.: *Semiotics and Language: An Analytical Dictionary*. Bloomington: Indiana University Press 1982.
- HABERMAS, J.: *Teorie des kommunikativen Handelns. Bd. 1-2*. Frankfurt am Main: Suhrkamp 1981.
- HALL, S. *Representation: Cultural Representations and Signifying practices*. London: Sage 1997.
- HARTLEY, J.: *Understanding news*. London: Routledge 2005.
- HUBÍK, S.: *K postmodernismu obratem k jazyku*. Boskovice: Albert 1994.
- JENSEN, K. B. – JANKOWSKI, N. W.: *A Handbook of Methodologies for Mass Communication Research*. London – New York: Routledge 1992.
- JEŘÁBEK, H.: *Počátky komunikačního výzkumu*. Praha: Karolinum 1998.
- JIRÁK J. – KÖPPOVÁ, B.: *Masová média*. Praha: Portál 2009.
- KERLINGER, F. N.: *Základy výzkumu chování*. Praha: Academia 1972.
- KRIPPENDORFF, K.: *Content Analysis: an Introduction to Its Methodology*. London Sage 1981.
- KUNCZIK, M.: *Základy masové komunikace*. Praha: Univerzita Karlova: Karolinum 1995.
- LYOTARD, J.-F.: *O postmodernismu*. Praha: Filozofický ústav AV ČR 1993.
- MacDONALD, D.: „A Theory of Mass Culture“ In STOREY, J. (ed.): *Cultural Theory and Popular Culture: A Reader*. London: Prentice Hall 1998.
- McLUHAN, M.: *Člověk, média a elektronická kultura*. Výbor z díla. Brno: JOTA 2000.
- McLUHAN, M.: *Jak rozumět médiím*. Praha: Odeon 1991.
- McQUAIL, D. – WINDAL, S.: *Communication models*. London: Prentice Hall 1993.
- McQUAIL, D.: *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál 2009.
- McROBBIE, A.: *Aktuální témata kulturních studií*. Praha: Portál 2006.
- MOORLEY, D.: *Television audiences and cultural studies*. London: Sage 1992.

- NEUENDORF, K. A.: *The Content Analysis Guidebook*. London: Sage 2002.
- PETRUSEK, M.: *Teorie a metoda v moderní sociologii*. Praha, Karolinum, 1993.
- SCHRIFFIN, D. – TANNEN, D. (ed.): *The Handbook of Discourse Analysis*. London: Blackwell 2003.
- SCHULZ, W.: „Masová média a realita ‚Ptolemaiovské‘ a ‚Kopernikovské‘ pojetí.“ In JIRÁK, J. – ŘÍCHOVÁ, B.: *Politická komunikace a média*. Praha: Karolinum 2000, s. 24–40.
- SEDLÁKOVÁ, R.: *Výzkum médií: nejpoužívanější metody a techniky*. Praha: Grada 2014.
- SURYNEK, A. – KOMÁRKOVÁ, R. – KAŠPAROVÁ, E.: *Základy sociologického výzkumu*. Praha, Management Press 2001.
- TEJERA, V.: *Semiotics from Peirce to Barthes*. New York: E. J. Brill 1988.
- THOMPSON, J.: *Média a modernita*. Praha: Karolinum 2004.
- TRAMPOTA, T.: *Zpravodajství*. Praha, Portál 2006.
- TRAMPOTA, T. . – VOJTĚCHOVSKÁ, M.: *Metody výzkumu médií*. Praha, Portál 2010.
- TURNER, G.: *British Cultural Studies*. London: Routledge 2000.
- van ZOONEN, L.: *Feminist Media Studies*. London: Sage 1994.
- VIRILIO, P.: *Informatická bomba*. Červený Kostelec: Pavel Mervart 2004.
- VIRILIO, P.: *Stroj vidění*. Bratislava: Slovenský filmový ústav 2002.
- VIRILIO, P.: *Válka a film: logistika vnímání*. Červený Kostelec: Pavel Mervart 2007.
- VOLEK, J.: „Mediální studia mezi kritikou ideologie a kritikou informace.“ In *Média a realita*. Brno: Masarykova universita v Brně, 2003. s. 11–34.
- WELSCH, W.: *Naše postmoderní moderna*. Praha: Zvon 1994.
- WITTGENSTEIN, L.: *Filozofická zkoumání*. Praha: Filosofia 1998.

2. TEORETICKO-ANALYTICKÁ PROFILACE A KONTEXTY ČINNOSTI MÉDIÍ

Student volí svou profilaci dle své specializace, kterou zvolil během studia, tedy na základě absolvovaných předmětů. Svoji znalost dané problematiky demonstruje souvislou prezentací zvoleného tématu v délce cca 10 minut (lze využít i prezentaci v .ppt). V následné diskusi nad tématem student musí prokázat svoji znalost zvoleného tématu i širšího okruhu, do něj téma náleží. Otázky mu mohou klást všichni členové komise.

Student nahlásí volbu okruhu i téma prezentace v přihlášce ke SZZk a uvede alespoň 10 titulů k danému tématu/okruhu, které budou předmětem/rámcem další diskuse. Je třeba uvádět jiné tituly než v seznamu literatury k 1. části SZZk, tedy odbornou literaturu úzce zaměřenou na vybranou specializaci.

Student může využít materiály vztahující se k jeho diplomové práci, obsahem prezentace nemůže být (prezentace) diplomové práce! Téma prezentace je třeba volit tak, aby bylo pro studenta specifické a odráželo jeho zaměření/specializaci. Nemá tedy vycházet z náplně povinných kursů, ale z oblasti, na kterou se student zaměřuje a v níž je ve srovnání s ostatními kolegy odborníkem. Proto by téma mělo být vymezeno poměrně úzce a představeno do hloubky.

Po odevzdání přihlášky ke SZZk může být student upozorněn, že navržené téma prezentace není vhodně specifikováno nebo že uvedený seznam literatury ke zkoušce je nedostatečný a je třeba jej doplnit, proto se je nezbytné konzultovat podobu prezentace v dostatečném předstihu se členy katedry.

Nabízené specializace:

2.1 kulturní kontext mediální produkce

(např. kursy: *Teorie kultury*, *Sémiotika kultury*, *Kulturní studia 1*, *Kulturní studia 2*, *Kulturní a sociální antropologie* ad.)

2.2 interpretace mediální komunikace

(např. kursy: *Teorie textu*, *Teorie publika*, *Psychologie mediální komunikace*, *Jazyk a svět* ad.)

2.3 analýzy mediálních sdělení

(např. kursy: *Kvalitativní výzkum v mediálních studiích*, *Kvantitativní výzkum v mediálních studiích*, *Kritická analýza diskursu*, *Výzkumný seminář*, *Analytický seminář* ad.)

2.4 audiovizuální a nová média

(např. kursy: *Teorie obrazu*, *Vizuální studia*, *TV Studies 1*, *TV Studies 2*, *Nová média a kyberkultura* ad.)

2.5 genderová optika studia médií

(např. kursy: *Feministická kritika médií*, *Gender – média – popkultura*, *Feministická kritika médií* ad.)

2.6 dějiny médií

(např. kursy: *Historie světových médií*, *Historie českých médií*, *Vybrané osobnosti a causy z dějin médií* ad.)